

FREMTIDSFULLMAKT

FREMTIDSFULLMAKT OG LITT OM
ARVELOVEN

Foredrag i Røyken Rotaryklubb 12/11 av
Arnulv Lemme

Fremtidsfullmakt

- ◆ Hvem skal ta seg av din økonomi og personlige forhold når du ikke lenger klarer det selv???
- ◆ Mulighetene til å opprette privat fremtidsfullmakt som alternativ til offentlig oppnevnt verge ble innført ihht. den nye vergemålsloven som trådte i kraft pr.1/7-2013
- ◆ Kapittel 10 i denne loven inneholder definisjon, innhold og formkrav til fullmakten
- ◆ Hvis du er "klar i hodet" til du dør, ikke behov for fremtidsfullmakt eller verge

Definisjon på en fremtidsfullmakt

◆ Ifølge § 78 i vergemålsloven;

”EN FREMTIDSFULLMAKT ER EN FULLMAKT TIL EN ELLER FLERE PERSONER OM Å REPRESENTERE FULLMAKTSGIVER ETTER AT FULLMAKTSGIVER PÅ GRUNN AV SINNSLIDELSE, HERUNDER DEMENS, ELLER ALVORLIG SVEKKET HELBRED IKKE LENGER ER I STAND TIL Å IVARETA SINE INTERESSER INNEN DE OMRÅDER SOM OMFATTES AV FULLMAKTEN”

Viktige spørsmål om fremtidsfullmakt

- ◆ Hvem bør opprette fremtidsfullmakt;
 - de fleste, - bør tenke gjennom dette, - diskutere med sine nærmeste før man "begynner å rote"
- ◆ Hvem kan være fremtidsfullmektig;
 - alle over 18 år, -de fleste velger nærstående, - hvis ikke, en man stoler på
- ◆ Når skal fremtidsfullmakten opprettes;
 - må være "klar i hode" og før du mister kontrollen, - ikke vent for lenge
- ◆ Når starter fremtidsfullmakten å gjelde;
 - i praksis ved fremleggelse av legeerklæring/medisinsk vurdering pga. helbred/demens
- ◆ Når slutter fremtidsfullmakten å gjelde;
 - når du dør, -fra da av gjelder arveloven og evt. testament
- ◆ Må du ha legeerklæring når fremtidsfullmakten opprettes;
 - loven sier ikke noen om det, men hvis "uklar" anbefales

Viktige spørsmål om fremtidsfullmakt

- ◆ Hvordan skal fremtidsfullmakten utformes;
 - strenge formkrav, underskrift av den du gir fullmakt til samt to vitner
 - hvis formkravene ikke er ivaretatt, kan fullmakten kjøennes ugyldig
- ◆ Er det krav til oppbevaring, registrering eller tinglysning;
 - ingen registrering/innsendelse til myndigheter i forkant
 - når legeerklæring foreligger om at du "er begynt" å surre, skal fremtidsfullmakten sendes Fylkesmannen
- ◆ Er det alternativer til fremtidsfullmakt eller verge:
 - så lenge du er "klar i toppen", men ønsker hjelp til feks. å betale regninger og annen oppfølging brukes en ordinær fullmakt og som du lager selv
 - i vergemålsloven § 94 er bestemmelser om nærståendes "automatiske og lovfestede" representasjonsrett som kan brukes om "du ikke er klar " og heller ikke har fremtidsfullmakt/verge. Loven definerer rekkefølgen på dine nærstående.

Forskjellen på vergemål og fremtidsfullmakt

Verge

- blir oppnevnt/administrert av det offentlige
- vergen overtar forvaltning/styring av økonomien
- vergen må søke fylkesmannen om å få selge fast eiendom eller dele ut forskudd på arv
- må føre regnskap og rapportere til fylkesmannen

Fremtidsfullmakt

- du bestemmer selv om hvem som skal styre/ha kontroll på økonomien din og legge føringer i avtalen om personlige forhold
- du kan avtale om utbetaling av forskudd på arv
- hvis du havner på sykehjem, kan det avtales om slag av fast eiendom og disponering av midlene som feks. utbetaling av forskudd på arv

Eksempel på fremtidsfullmakt

Undertegnede fnr.
gir herved følgende person fullmakt til i fremtiden å representere meg, og handle på mine vegne, dersom jeg på grunn av sinnslidelse, demens eller alvorlig svekket helbred, ikke lenger er i stand til å ivareta mine egne interesser:
..... Fullmektigens navn: Adresse: fnr.:

Fullmaktens ikrafttredelse

Fullmakten trer i kraft fra det tidspunkt det foreligger erklæring fra min lege på at jeg ikke kan ivareta egne interesser. Fullmektigen har rett til å innhente legeerklæring om min helsetilstand, for å godtgjøre at jeg er ute av stand til å ivareta mine interesser. Min fullmektig skal ved ikrafttredelse underrette meg og min ektefelle om fullmaktens ikrafttredelse og om dens innhold. Hvis min ektefelle eller samboer ikke lenger er i live skal mine øvrige nære slektninger underrettes.

Fullmektigens oppgaver

Min fullmektig skal ivareta mine økonomiske interesser ved

- Å betale mine utgifter
- Å sørge for at mine barn og får utbetalt kr hvert år i gave, så lenge min økonomi gir rom for det. Det skal alltid være tilbake minimum kr av mine likvide midler
- Å sørge for at min eiendom med gnr.....bnr..... i blir solgt på det tidspunkt jeg får fast sykehjemsplass. Midlene fra salget, etter at all min gjeld er betalt, skal deles likt mellom mine barn. Min fullmektig har krav på å få dekket sine utgifter av mine midler og skal hvert år kunne beregne seg et rimelig vederlag for sitt arbeid som fullmektig, begrenset til kr (Fullmektigen skal ha opplysnings- eller årlig regnskapsplikt overfor mine barn.....)

Disposisjonsfullmakt overfor bank

- For å utføre sine oppgaver, gir jeg min fullmektig: Rett til å disponere mine bankkontoer, herunder inngå avtale om bruk av betalingstjenester knyttet til kontoene
- Tilgang til mine bankbokser.

Sted, Dato

Som særskilt tilkalte vitner bekrefter vi herved at ovenstående fremtidsfullmakt i dag, mens vi begge var til stede samtidig, ble undertegnet av fullmaktsgiver....., og at han/hun vedkjente seg den som sin vilje om han/hun i fremtiden ikke skulle være i stand til å ivareta sine egne interesser. Vi er ikke fullmektiger etter fullmakten og underskriver herved etter hans eget ønske, mens han/hun selv er til stede, og bekrefter at han/hun har opprettet fremtidsfullmakten av egen fri vilje.

Sted: dato:

(Vitne 1) (Vitne 2)

Født: Født: Adresse:.....
Adresse:.....

Litt om arveloven og forslag til endringer

Sentrale områder;

- ◆ Arverekkefølgen
- ◆ Ektefelle og samboers arverett
- ◆ Livsarvingers arverett
- ◆ Uskifte bo
- ◆ Testament
- ◆ Forslag til ny arvelov – viktige endringer

Arverekkefølgen

- ◆ To grunnlag, nemlig testament eller arveloven
- ◆ Hvis testament, tas det utgangspunkt i det
- ◆ Arv etter arveloven, tre arveklasser;
 - Klasse 1 - livsarvinger og ektefelle/ samboer
 - Klasse 2 - foreldre etter avdøde og avdødes søsken og deres barn
 - Klasse 3 - Avdødes besteforeldre og deres barn, dvs. tanter/onkler og deres barn
- ◆ Hvis ikke noen i ovennevnte klasser i live eller opprettet testament tilfaller verdiene staten

Ektefelle/samboers arverett

- ◆ Ektefelle arver ved livsarvinger $\frac{1}{4}$ og ikke mindre enn 4G. Dette uavhengig av om felles-/særeeie
- ◆ Ektefeller som ikke har barn, har gjenlevende ektefelle krav på $\frac{1}{2}$ og ikke mindre enn 6 G.
- ◆ Gjenlevende ektefelle arver alt, hvis ikke barn, foreldre, søsken eller barn etter disse.
- ◆ Samboer arver 4 G hvis de har/venter felles barn eller har bodd sammen minst de siste 5 år
- ◆ Arven til ektefelle/samboer kan fravikes med testament. Disse må få kunnskap om dette før arvelaters død.
 - Hvis ikke barn arver gjenlevende alt.
 - Hvis barn, kan det disponeres av friarven inntil $\frac{1}{3}$ til ektefelle og $\frac{2}{3}$ til barn

Livsarvingers arverett

- ◆ 2/3 av formuen er pliktdelsarv til livsarvinger inkl. adopterte barn
- ◆ Pliktdelsarven til hver livsarving er maks 1 MNOK og ikke mindre enn 200.000 til hver
- ◆ Pliktdelsarven har prioritet foran testament
- ◆ Ektefelles minstearv har prioritet foran pliktarven til barna

Uskifte bo

- ◆ Dersom avdøde var gift, kan gjenlevende ektefelle sitte i uskifte bo ifht. felles barn
- ◆ Gjelder kun for felleseie, hvis særeie må dette være fastsatt ektepakt evnt. samtykke fra barn
- ◆ Overfor avdødes særkullsbarn, har ikke ektefellen rett til å sitte i uskifte bo både mht, felleseie og særeie. Fravikes ved samtykke fra særkullsbarn
- ◆ Hvis avdøde har opprettet testament til ikke livsarvinger, går dette foran rett til å sitte i uskifte

Testament

- ◆ Må opprettes hvis annen fordeling enn loven ønskes
- ◆ Strengt formkrav . Klart/tydelig utformet. Vitne
- ◆ Kan avvike utover den lovpålagte arven til ektefelle og samboer under forutsetning av at de har fått kunnskap om dette
- ◆ Gjensidig testament, dvs. lengstlevende arver den som først går bort
- ◆ GT særlig aktuelt hvis begge har særkullsbarn for å sikre lengstlevende

Viktigste endringer i forslag til ny arvelov

Hvis avdøde har livsarvinger:

Nåværende lov

- Ektefelle $\frac{1}{4}$ -part
- Samboere har rett til 4 G hvis de har bodd sammen i 5 år, eller har/venter felles barn.
- Samboer har en begrenset rett til uskifte.
- Barns pliktdelsarv er nå $\frac{2}{3}$ -part, og kan begrenses til 1 million.

Nytt forslag

- Ektefelle $\frac{1}{2}$ -part
- Samboers arverett utvides til det samme som ektefeller hvis samboere i 5 år, og har/venter felles barn.
- Samboere får rett til å sitte i uskifte med felles livsarvinger etter avdøde.
- Barns pliktdelsarv blir $\frac{1}{2}$ -part, som kan begrenses til 40 x G.

Viktigste endringer i forslag til ny arvelov

Hvis avdøde ikke etterlater seg livsarvinger

Nåværende lov

- Ektefellen arver en ½-part. Resten går til avdødes foreldre eller avkom etter disse.
- Hvis det ikke er forannevnte arvinger, arver ektefellen alt.
- Samboere arver 4 G dersom han/hun venter - eller har felles barn, eller hvis de har bodd sammen i siste fem år.

Nytt forslag

- Ektefelle arver alt
- Samboere arver på lik linje som ektefeller når de har /venter felles barn,
- Eller har bodd sammen i siste fem år.